Lietas Nr. A420123425
A42-01234-25/23
ECLI:LV:ADRJRIT:2025:0709.A420123425.3.S

Administratīvā rajona tiesa

Rīgas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2025. gada 9. jūlijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Rudīte Migla,

piedaloties atbildētājas Rīgas valstspilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvim /Persona N/,

atklātā tiesas sēdē,izmantojot tiešsaistes videokonferenču programmu *Microsoft Teams*, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /Persona A/ pieteikumu parRīgas pilsētas izpilddirektora /Datums A/ lēmuma Nr. RD-25-27-ap atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /Persona A/ /Datums E/ iesniedza Rīgas valstspilsētas pašvaldībai (turpmāk – pašvaldība) pieteikumu par sapulces rīkošanu /Datums K/ no plkst. 14.00 līdz plkst. 15.00 pie Laimas pulksteņa, Rīgā, Aspazijas bulvārī 20.

Ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības Rīgas pilsētas izpilddirektora /Datums A/ lēmumu Nr. RD-25-27-ap (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) aizliegta pieteicēja pieteiktās sapulces norise. Pārsūdzētajā lēmumā secināts, ka konkrētajā gadījumā nav lietderīgi un samērīgi nodrošināt pieteicējam Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) garantētās pulcēšanās tiesības, jo faktiski pieteikumu iesniedz pieteicējs, taču publiskajā telpā šos pasākumus kā savus identificē politiskā partija /Organizācija D/ (turpmāk arī – politiskā partija). Sapulces patiesais organizators ir tieši politiskā partija un šāda izvēlētā politiskās partijas taktika iespējami saistīta ar to, ka Valsts drošības dienests (turpmāk – dienests) ir konstatējis, ka partijas aktivitātes ir vērstas uz Krievijas Federācijas (turpmāk – Krievija) īstenotās ārpolitikas un starptautisko tiesību normu pārkāpumu attaisnošanu, kā arī propagandas vēstījumu izplatīšanu. Nebūtu atbalstāmi pasākumi, kuru mērķis ir novērst tādu personu aizturēšanu un notiesāšanu, kuras Latvijā īsteno pret Latvijas valsti vērstus noziegumus, tostarp sevišķi smagus noziegumus, vai citādi atbalsta Krievijas ģeopolitiskās intereses, kas apdraud Latvijas nacionālo drošību, līdz ar to pasākums, kas tiek rīkots ar šādu mērķi, slavina un attaisno noziegumu izdarīšanu. Minētie apstākļi kopsakarā ar politiskās partijas pārstāvju izvērsto publisko komunikāciju, tostarp sapulces lozungu “Negaidi, kad atnāks pēc Tevis”, skaidri norāda uz pasākuma negatīvo konotāciju, kas vērsta uz Latvijas sabiedrības šķelšanu un etniskās spriedzes pieaugumu. Nosakot sapulces norisei citu laiku, vietu, veidu vai pat ilgumu, nekādā veidā netiks novērsti visi „nevēlamie blakus efekti”, proti, nemazināsies ne sabiedriskās kārtības un drošības apdraudējums, ne tā raksturs.

[2] Pieteicējs vērsās ar pieteikumu tiesā, norādot turpmāk minēto.

[2.1] /Datums Z/ Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieks vērsies dienestā, lūdzot izvērtēt pieteikumu un nosūtīt motivētu vēstuli Rīgas domei, lai rastu pamatojumu sapulces aizliegumam. Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieks darbojas īpašumu pārvaldības un sadarbības jautājumos. Šīs personas kompetencē neietilpst piketu un sapulču regulēšana. Par piketu un sapulču uzraudzību atbild izpilddirektors.

Tādējādi dienesta atzinuma saņemšana šajā lietā nav likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 15. panta ceturtās daļas piemērošanas rezultāts, bet vienkārši nesaistoša sarakste starp dienestu un privātpersonu.

Vienlaikus šī privātpersona ir Rīgas mēra amata kandidāts vēlēšanu kampaņā, kas sākās jau /Datums Y/. Proti, mēra amata kandidāts no /Organizācija F/, kas ir viena no /Organizācija D/ naidīgākajām politiskajām partijām.

[2.2] Atklāta pieteikuma izskatīšana pieteicēja un tiesībaizsardzības iestāžu pārstāvju klātbūtnē, kas paredzēta likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 15. panta trešajā daļā, netika veikta. Līdz ar to ir pārkāpts arī Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (turpmāk – EDSO) ieteiktais princips par dialogu starp varas iestādēm un sapulces pieteicējiem. Pārsūdzētajā lēmumā tas pamatots ar atsauci uz Administratīvā procesa likuma 62. pantu, kas pieļauj iespēju pieteicēju neuzklausīt. Šāds pamatojums ir nepareizs, jo šajā gadījumā likums „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" ir speciālā tiesību norma salīdzinājumā ar Administratīvā procesa likumu, un ir primāri piemērojama.

[2.3] Dienesta atzinuma saturs pieteicējam netika paziņots. Pārsūdzētajā lēmumā tika sniegti tikai dienesta galīgie secinājumi bez jebkādiem pierādījumiem. Šie secinājumi ar minimālu papildu pamatojumu tika dublēti pārsūdzētajā lēmumā. Saskaņā ar EDSO ieteikumiem amatpersonām nevajadzētu būt iespējai balstīties uz neatklātiem pierādījumiem kā pamatu ierobežojumu noteikšanai.

[2.4] Pārsūdzētais lēmums pieteicējam tika nosūtīts elektroniski /Datums S/ plkst. 16.44, tas ir, 16 minūtes pirms darba nedēļas beigām un 21 stundu pirms paredzētās sanāksmes sākuma. Tādējādi tika izslēgta iespēja pārsūdzēt tiesā sapulces aizliegumu pirms plānotā sapulces sākuma.

Tikai neiespējamība pārsūdzēt pasākuma aizliegumu tiesā pirms plānotā pasākuma sākuma pati par sevi ir Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 13. panta pārkāpums, skatot to kopā ar konvencijas 11. pantu. Līdz ar to ir pārkāpts arī EDSO princips nodrošināt, ka jebkuru administratīvu vai tiesisku ierobežojumu apstrīdēšanu var pabeigt pirms plānotā pasākuma datuma, jo īpaši tāpēc, ka lēmumā nav minēts neviens notikums, kas liktu aizliegt pasākumu mazāk nekā dienu pirms tā plānotā sākuma.

[2.5] Likums „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" ļauj pieteikt sapulces gan privātpersonām, gan organizācijām. Minētajā likumā nepastāv apsvērums, ka viena veida sapulce būtu jāuzskata par cita veida sapulci, un, piemēram, lai sodītu politisko partiju par pārkāpumiem fiziskas personas pieteiktā sapulcē, nav paredzēts.

Pirmkārt, ir atsauce uz pasākumiem, ko deklarējuši */Persona M/* un*/Persona L/* , kuri savu pieteikumu iesniegšanas laikā patiešām bijapolitiskās partijas biedri, bet kopš pagājušā gada /Datums X/ nav bijuši. Otrais arguments ir tas, kapolitiskā partija reklamēja sapulci savos sociālo mediju kanālos. Tomēr neviens normatīvais akts neaizliedz sabiedriskai organizācijai reklamēt jebkuru pasākumu, kas tai nav saistīts ar organizēšanu.

Gan pieteicējam, gan politiskajai partijai šī nav pirmā sapulce politisko represēto aizstāvībai. Līdzīgu sapulci tajā pašā vietā pieteicējs pieteica /Datums W/, un par sapulces rīkošanu tiesībaizsardzības iestādes nav izteikušas nekādas piezīmes. Un šajā gadījumā pasākumu atbalstīja un reklamēja arīpolitiskā partija.

[2.6] Pārsūdzētajā lēmumā minētā negatīvā informācija par politisko partiju ir nekonkrēta, nav pamatota ar faktiem, neliecina par draudiem, kas izriet no partijas, un ir acīmredzami nepietiekama, lai pamatotu lēmumu aizliegt sapulci.

Pārsūdzētajā lēmumā ir citēts dienesta 2022. gada 9. marta brīdinājums, kas adresētspolitiskajai partijai. Šis brīdinājums tika izteikts laikā, kad likums neparedzēja, ka dienests var izteikt brīdinājumus politiskajām partijām. Iestādes, kas ir tiesīgas izteikt brīdinājumus partijām, ir minētas Politisko partiju likuma 38. panta pirmajā daļā. Šo

iestāžu saraksts ir papildināts ar valsts drošības iestādēm tikai no 2022. gada 23. jūnija. Šāda dienesta likumu neievērošana un pilnvaru ļaunprātīga izmantošana liek kritiski vērtēt arī iestādes konkrētās pretenzijas pretpolitisko partiju.

Tas, ka politiskā partija joprojām darbojas, liecina, ka dienesta apgalvojumi, ka partijas aktivitātes ir vērstas uz Krievijas īstenotās ārpolitikas un starptautisko tiesību normu pārkāpumu attaisnošanu, kā arī propagandas vēstījumu izplatīšanu, ir nepamatoti. Turklāt lēmumā nav paskaidrots, kā šīs draudošās partijas aktivitātes *(*pat pie apšaubāma pieņēmuma, ka tās patiešām ir notikušas) ir saistītas tieši ar pieteikto sapulci.

[2.7] Pārsūdzētajā lēmumā nav informācijas, kas liecinātu par pieteicēja vai viņa partijas apņemšanos izmantot vardarbību.

[2.8] Nevardarbīgs lozungs pats par sevi nevar kalpot par ieganstu sapulces aizliegumam. Turklāt šis lozungs, kas parāda, ka visi cilvēki neatkarīgi no viņu pārliecības un etniskās piederības var tikt pakļauti politiskai vajāšanai, tieši pretēji, veicina sabiedrības solidaritāti un mazina etnisko spriedzi.

[3] Pašvaldība paskaidrojumā pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, paskaidrojot turpmāko.

[3.1] Pašvaldībā, pamatojoties uz Rīgas domes 2023. gada 30. augusta saistošo noteikumu Nr. RD-23-235-sn “Rīgas valstspilsētas pašvaldības nolikums” 37.6.2. apakšpunktā noteikto pilnvarojumu, īstenojot pašvaldības kompetenci, pieteikumus sapulču, gājienu un piketu rīkošanai izskata un lēmumus nepieciešamības gadījumā pieņem Rīgas pilsētas izpilddirektors. Pašvaldības lēmējinstitūcija – Rīgas dome un tās pārstāvji (deputāti, Rīgas domes priekšsēdētājs vai viņa vietnieki) netiek iesaistīti pieteikumu izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas procesā.

[3.2] Tā kā dienesta atzinums pašvaldībā tika saņemts /Datums S/, tā nekavējoties iepazinās ar tā saturu un izdeva administratīvo aktu.

[3.3] Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju un notiekošo karu Ukrainā, ir nopietni un uzmanīgi jāuztver dienesta norādītie riski par iespējamām konfliktsituācijām, konfrontācijām un Krievijas ģeopolitisko interešu atbalstīšanu sapulces gaitā, kas apdraud Latvijas nacionālo drošību. Pašvaldībai nav pamata apšaubīt dienesta sniegto atzinumu un tādējādi pašvaldība konkrētajos ģeopolitiskajos apstākļos veica pašaizsardzības pasākumus, aizliedzot pieteiktās sapulces norisi, lai garantētu demokrātiskās sistēmas stabilitāti, novēršot drošības un situācijas eskalācijas riskus. Pie šādiem konstatētajiem apstākļiem valstij nepastāv pozitīvs pienākums nodrošināt pulcēšanās brīvību.

[4] Dienests sniedzis atzinumu lietā, norādot, ka dienests veica risku, kas saistīti ar pieteicēja pieteikto sapulci, izvērtēšanu, monitoringu un analīzi līdz pat dienai, kad pašvaldība pieņēma pārsūdzēto lēmumu. Dienests /Datums S/ sniedza pašvaldībai atzinumu, ar kuru, balstoties uz dienesta konstatētiem apstākļiem par pieteicēju un ar viņu (un sapulces organizēšanā) saistīto personu darbību politiskajā partijā, kas liecina par riskiem demokrātiskai valsts iekārtai un sabiedrības drošībai, dienests rekomendēja sapulces norisi aizliegt.

Pieteicēja ar sapulces organizēšanu saistītu citu personu un politiskās partijas publisko aktivitāšu un veiktā rīcība ir papildus vērtējama arī kontekstā ar šī brīža jūtīgo ģeopolitisko situāciju, kad Krievija īsteno pilna mēroga karu citā demokrātiskā valstī – Ukrainā. Šādi apstākļi, ģeopolitiskā realitāte un Latvijas ģeogrāfiskais novietojums – kopējas robežas ar Krieviju esamība, ir vērā ņemami kontekstuāli elementi apdraudējuma esamības un tā intensitātes novērtēšanā. Šādas pieteicēja un politiskās partijas īstenotas aktivitātes, kas ir publiskas un vērstas uz sabiedrību, jau pašas par sevi un sevišķi šajā ģeopolitiskajā kontekstā ir uzskatāmas par naidīgām un pret demokrātisku un tiesisku valsti vērstām darbībām, kā arī ir ierobežojamas.

Konkrētajā gadījumā dienests novērtēja tā iegūto informāciju un izdarīja secinājumus par pastāvošajiem drošības riskiem, kā arī izsvēra, vai konstatētos riskus ir iespējams novērst, nosakot izmaiņas sapulces norises vietā, laikā un veidā. Attiecīgi, dienests konstatēja nepieciešamību rekomendēt pašvaldībai aizliegt sapulces norisi.

[5] Pieteikuma papildinājumā pieteicējs norāda, ka izskatāmajā gadījumā pieteikuma izskatīšana ir nepieciešama gan atlīdzinājuma pieprasīšanai, gan arī lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtošanos, paskaidrojot

turpmāk minēto.

[5.1] Izskatot pieteikumu par sapulces rīkošanu, tika pieļauti rupji likuma pārkāpumi, kas apdraudēja pulcēšanās brīvības principa pamatus. Šādu precedentu, ko tiesa nebūtu pareizi nosodījusi, var īstenot jebkurā laikā neatkarīgi no pieprasītās sapulces veida un satura. Tāpēc pašvaldības rīcības atzīšanai par nelikumīgu būtu izglītojoša ietekme. Pieteicējam tas ir īpaši svarīgi, jo viņš ir Rīgas domes deputāts un par vienu no saviem amata pienākumiem uzskata tādu amatpersonu izglītošanu, kuras spēj pieļaut šādus demonstratīvus likuma pārkāpumus. Pieteicējs bija pirmais, kurš parakstīja pieteikumu Satversmes tiesai lietā Nr. 2006-03-0106. Uzvara šajā lietā pietuvināja pulcēšanās brīvību Latvijā starptautiskajiem standartiem, bet diemžēl ne uz visiem laikiem.

[5.2] Ar lēmumu aizliegt viņa pasākumu kā it kā pretvalstisku pieteicējs tiek pazemots savu vēlētāju un arī pieteicēja draugu, kuri kopā ar viņu parakstīja pieteikumu, acīs. Piemēram, gan vēstulē dienestam, gan daudzās negatīvās publikācijās par šo pasākumu tiek pieminēta pieteicēja palīdze pasākumā /Persona E/. Viņa uzticējās pieteicējam, kopā ar viņu parakstīja pieteikumu un uzņēmās atbildību par pasākuma izplatīšanu sabiedrībai. Tomēr pieteicējs nav nodrošinājis savai palīdzei pienācīgu aizsardzību. Tāpēc pieteicējs neizslēdz, ka nākotnē varētu pieprasīt arī morāla kaitējuma atlīdzību.

[6] Uz tiesas sēdi pieteicējs nav ieradies. 2025. gada 19. jūnijā tiesā saņemts pieteicēja lūgums lietu izskatīt rakstveida procesā (kas ir vēlamāk) viņa sliktā veselības stāvokļa dēļ vai pārcelt tiesas sēdi uz laiku, kad paredzama viņa atveseļošanās.

Uzklausot procesa dalībnieku, pārbaudot lietas materiālus un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 214. panta pirmo daļu, ņemot vērā arī to, ka pieteicējs lūdzis lietu skatīt rakstveida procesā, tiesa atzīst par iespējamu izskatīt lietu bez pieteicēja klātbūtnes.

Pašvaldības pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina un lūdza to noraidīt.

Motīvu daļa

[7] Likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem” 3. panta pirmā un otrā daļa noteic, ka ikvienam atbilstoši šim likumam ir tiesības organizēt miermīlīgas sapulces, gājienus un piketus, kā arī piedalīties tajos. Šo tiesību izmantošanu nedrīkst pakļaut nekādiem ierobežojumiem, izņemot tos, kas ir noteikti ar likumu un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizstāvētu valsts un sabiedrības drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus, aizsargātu sabiedrības veselību un tikumību, kā arī citu cilvēku tiesības un brīvības.

Pulcēšanās brīvība ir konstitucionāla ranga vērtība, un kā viena no cilvēka pamattiesībām nostiprināta Satversmes 103. pantā. Minētā norma noteic, ka valsts aizsargā iepriekš pieteiktu miermīlīgu sapulču un gājienu, kā arī piketu brīvību. Satversmes tiesa, analizējot pulcēšanās brīvības saturu un nozīmi, ir atzinusi, ka pulcēšanās brīvība līdztekus biedrošanās brīvībai un vārda brīvībai pieder pie būtiskākajām personas politiskajām tiesībām. Satversmes 103. pants nodrošina personas subjektīvās tiesības piedalīties miermīlīgos gājienos, sapulcēs un piketos un brīvi paust savus uzskatus un viedokli. Pulcēšanās brīvība sekmē personas politiskās aktivitātes izpausmi valstī. Pulcēšanās brīvība ir būtisks demokrātiskas sabiedrības elements, kas nodrošina sabiedrības iespēju ietekmēt politiskos procesus, tostarp arī kritizējot valsts varu un protestējot pret valsts rīcību. Īstenojot Satversmes 103. pantā paredzētās tiesības, personas var kopīgi apspriest nozīmīgas problēmas, izteikt atbalstu valsts īstenotajai politikai vai arī to nosodīt. Pulcēšanās brīvība nodrošina personām iespēju darīt zināmu plašākai sabiedrībai savu viedokli vai uzskatus (*Satversmes tiesas 2006. gada 23. novembra sprieduma lietā Nr. 2006–03–0106 7. punkts*).

Savukārt izpildvaras uzdevums ir nodrošināt efektīvu pulcēšanās brīvības īstenošanu praksē katrā konkrētā gadījumā. Tai ir pienākums nekavēt un nepamatoti neierobežot konkrētu pasākumu rīkošanu, uzraudzīt sabiedrisko kārtību pasākuma laikā un nepieciešamības gadījumā aizsargāt pasākuma dalībniekus un nodrošināt netraucētu pasākuma norisi (*Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011, 433. lapa*). Tādējādi atzīstams, ka pulcēšanās brīvības kā konstitucionāla ranga vērtības aizsardzība izriet no demokrātiskas valsts principa. Valstij ir pienākums aizsargāt pulcēšanās brīvību un nodrošināt tās efektīvu īstenošanu. Pulcēšanās brīvības ietvaros valstij, kā arī citām sabiedrības grupām ar atšķirīgiem uzskatiem ir pienākums respektēt atsevišķu sabiedrības grupu paustos uzskatus

un viedokli, tādējādi nodrošinot atšķirīgu viedokļu pastāvēšanu demokrātiskā sabiedrībā (*Senāta 2017. gada 8. decembra sprieduma lietā Nr. SKA–380/2017 11. punkts*).

No minētā izriet, ka demokrātiskā valstī personām ir tiesības brīvi izteikt savu viedokli par, viņuprāt, aktuālām problēmām, tādējādi pievēršot tam sabiedrības uzmanību.

[8] Tomēr pulcēšanās brīvība nav absolūta, un ir ierobežojama atbilstoši Satversmes 116. pantā minētajam, proti, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Jebkura likuma norma un jo īpaši norma, kas regulē pamatbrīvību ierobežošanu, jāinterpretē tā, lai tā atbilstu augstāka juridiskā spēka tiesību normai un, to piemērojot, tiktu sasniegts lietderīgs un taisnīgs mērķis (*Senāta 2012. gada 30. oktobra sprieduma lietā Nr. SKA–309/2012, A420648511, 8. punkts*).

Vienlaicīgi cilvēktiesību izmantošana nedrīkst tikt vērsta pret demokrātisko iekārtu kā tādu un demokrātiskā iekārta ir jāaizsargā pret mēģinājumiem traucēt tās spēju funkcionēt (*Levits E. "Cilvēktiesību piemērošanas pamatjautājumi Latvijā" grām.: "Cilvēktiesības pasaulē un Latvijā", Ziemele I. zin. red., Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 432. lpp. ietvaros pausto viedokļu satura un pasākuma mērķa, ievērojot nosacījumu, ka tas atzīstams par pieļaujamu demokrātiskā sabiedrībā (ākuma mērķa, ievērojot nosacījumu, ka tas atzīstams par pieļaujamu demokrātiskā sabiedrībā (Senāta 2017. gada 8. decembra sprieduma lietā Nr. SKA–380/2017 11. punkts).*

Pasākumi, kas vērsti uz publisku aicinājumu uz naida kurināšanu pret kādas rases, etniskām, reliģiskām vai citām grupām, vai vērsti uz citu agresīvu mērķi, tiek uzskatīti par prettiesiskiem. Tātad leģitīmie mērķi, kuru sasniegšanai pieļauj iejaukšanos, tostarp ir demokrātiskā valsts iekārta un sabiedrības drošība. Tāpat ir tiesisks pamats aizliegt pasākumus, kas nav pieļaujami demokrātiskā sabiedrībā un vērsti uz agresīvu mērķi.

[9] Pulcēšanās brīvību var ierobežot, ja vien ierobežojumi ir noteikti ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu svarīgu interešu, proti, leģitīma mērķa labad un ir samērīgi (proporcionāli) ar šo mērķi (Satversmes tiesas 2006. gada 23. novembra sprieduma lietā Nr. 2006–03–0106 9. punkts).

Likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 3. panta otrajā daļā ir precizēti gadījumi, kādos var tikt ierobežota miermīlīgu gājienu, sapulču un piketu rīkošanas brīvība – ja pasākums var apdraudēt valsts un sabiedrības drošību, demokrātisko valsts iekārtu, labklājību un tikumību, kā arī citu cilvēku tiesības un brīvības, izraisīt nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus. Saskaņā ar šā likuma 15. panta otrās daļas 3. punktu pašvaldībai jāpārliecinās par to, vai pasākuma rīkošana paredzētajā laikā, vietā un veidā neapdraudēs citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību. Savukārt minētā likuma 15. panta ceturtā daļa noteic, ka, izskatot pieteikumu par sapulces, gājiena vai piketa rīkošanu, pašvaldība ņem vērā policijas un citu kompetentu valsts institūciju atzinumu par šā panta otrajā daļā minētajiem apstākļiem un to novēršanas iespējām.

Atbilstoši likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 15.[1] panta otrajai daļai pašvaldība ir tiesīga pieņemt lēmumu aizliegt pasākuma norisi, ja tiek konstatēts, ka tā rīkošana apdraudēs citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību vai tikumību vai veicinās darbības, kuras ir aizliegtas ar šo likumu, tai skaitā nacistiskās un komunistiskās ideoloģijas popularizēšanu, kara propagandu, militāru agresiju, naida un nesaticības vairošanu, un minētos apdraudējumus nav iespējams novērst, nosakot ierobežojumus attiecībā uz pasākuma norisi.

Pamatojoties uz minētajām normām un dienesta atzinumu, pašvaldība ir aizliegusi pieteiktās sapulces /Datums K/ no plkst. 14.00 līdz plkst. 15.00 pie Laimas pulksteņa, Rīgā, Aspazijas bulvārī 20, norisi. Tādējādi lietā ir vērtējams, vai pašvaldības noteiktais ierobežojums pieteicēja pasākuma norisei ir pamatots un tiesisks.

[10] Kā izriet no lietas materiāliem, pieteikumā sapulces rīkošanai /Datums K/ no plkst. 14.00 līdz plkst. 15.00 /Adrese A/ (pie Laimas pulksteņa) norādīts sapulces mērķis: politiskajām represijām Latvijā– nē. Dalībnieku skaits: 50 personas. Pasākuma norisei nepieciešams policijas atbalsts. Pasākuma vadītājs: /Persona A/. Pasākuma vadītāja palīgi: /Persona E/. Kārtības uzturētāji: /Persona G/ un /Persona F/. Sapulces laikā tiks izmantotas skaņu pastiprinošas ierīces (lietas 8.-10. lapa).

[11] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 30. panta pirmajai daļai iestāde vai tiesa likumā noteiktajos gadījumos pieaicina piedalīties procesā institūciju, lai tā savas kompetences ietvaros dotu atzinumu lietā. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2025. gada 25. februāra lēmumu dienests pieaicināts lietā atzinuma sniegšanai.

Dienests, pamatojoties uz likuma "Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 15. panta ceturtajā daļā noteikto, savas kompetences ietvaros sniedza atzinumu pašvaldībai par minētā likuma 15. panta otrajā daļā minētajiem apstākļiem un to novēršanas iespējām saistībā ar pieteicēja pieteikto sapulci /Datums K/, Rīgā.

Dienests atzinumā norāda, ka veica risku, kas saistīti ar pieteicēja pieteikto sapulci, izvērtēšanu, monitoringu un analīzi līdz pat dienai, kad pašvaldība pieņēma pārsūdzēto lēmumu.

Analizējot ar pieteicēja pieteikto sapulci saistīto informāciju, balstoties uz dienestā konstatētiem apstākļiem par pieteicēju un ar viņu (un sapulces organizēšanā) saistīto personu darbību politiskajā partijā /Organizācija D/, kas liecina par riskiem demokrātiskai valsts iekārtai un sabiedrības drošībai, dienests rekomendēja sapulces norisi aizliegt, ņemot vērā šādus ar sapulces norisi saistītus drošības riskus:

1) augsts propagandas izplatības potenciāls, kas ir saistīts un atbilst Krievijas interesēm un izplatītajai pret Latvijas valsti/demokrātisku valsts iekārtu vērstajai dezinformācijai (piemēram, par Latvijā it kā īstenoto krievvalodīgo aktīvistu vajāšanu to etniskās piederības dēļ, krievu tiesību pārkāpumiem un diskrimināciju dažādās jomās u.c.);

2) faktiskais pasākuma mērķis ir sniegt atbalstu Krievijai pret Latvijas Republiku vērstu izteikumu izplatīšanai;

3) sabiedrības šķelšanās un etniskā naida veicināšana/etniskās spriedzes pieauguma radīšana;

4) atbalsta paušana par spiegošanu Krievijas labā, kā arī cita atbalsta sniegšanu Krievijai tās darbībā pret Latviju, notiesātām un apsūdzētām personām;

5) vispārējās drošības un sabiedriskās kārtības apdraudējumu sakarā ar pasākuma laikā iespējamām konfliktsituācijām, kas no asas vārdu pārmaiņas var pāraugt fiziskā vardarbībā.

Dienests norāda, ka atzinuma sniegšanā un risku novērtēšanā par pieteicēja sapulci neatņemama sastāvdaļa ir arī pieteicēja līdzšinējā publiskā aktivitāte, tostarp sociālajos tīklos, saistība ar politisko partiju (pieteicējs, atbilstoši politisko partiju reģistrā aktuāli pieejamajai informācijai, tostarp atzinuma sniegšanas brīdī, ir politiskās partijas /Organizācija D/ valdes loceklis) un konstatētais citos salīdzināmos partijas organizētos pasākumos, kur bijis klātesošs arī pieteicējs.

Dienests piemin, ka pieteicēja un ar sapulces organizēšanu saistītu citu personu un politiskās partijas /Organizācija D/ publisko aktivitāšu un veiktā rīcība ir papildus vērtējama arī kontekstā ar šī brīža jūtīgo ģeopolitisko situāciju, kad Krievija īsteno pilna mēroga karu citā demokrātiskā valstī – Ukrainā (tostarp, arī vēsturiski ir īstenojusi arī citas starptautiskā sabiedrībā nosodītas darbības, kara noziegumus un veikusi būtiskus cilvēktiesību pārkāpumus). Dienests tostarp vērš uzmanību, ka šādi apstākļi, ģeopolitiskā realitāte un Latvijas ģeogrāfiskais novietojums – kopējas robežas ar Krieviju esamība, ir vērā ņemami kontekstuāli elementi apdraudējuma esamības un tā intensitātes novērtēšanā (līdzīgi attiecībā uz citu pamattiesību īstenošanu tas vērtēts, piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2023. gada 23. maija lēmuma lietā "Gopaņenko pret Latviju", 43. punktā). Šādas (līdzīgi kā atceltā sapulce u.c.) pieteicēja (tostarp pārstāvot politisko partiju /Organizācija D/) un šīs partijas īstenotas aktivitātes, kas ir publiskas un vērstas uz sabiedrību, jau pašas par sevi un sevišķi šajā ģeopolitiskajā kontekstā ir uzskatāmas par naidīgām un pret demokrātisku un tiesisku valsti vērstām darbībām, kā arī ir ierobežojamas (lietas 43.-45. lapa).

[12] Lai arī likums „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" ļauj pieteikt sapulces gan privātpersonām, gan organizācijām, tiesa par pamatotu atzīst pārsūdzētajā lēmumā norādīto, ka pieteiktās sapulces patiesais organizators ir tieši politiskā partija /Organizācija D/. Atbilstoši Lursoft Uzņēmumu reģistra datu bāzei gan

pieteicējs, gan pieteiktās sapulces vadītāja palīgs /Persona E/, gan pieteiktās sapulces kārtības uzturētāji /Persona G/ un /Persona F/ ir politiskās partijas valdes locekļi.

Politiskās partijas sociālā medija "Facebook" lapā publicēts aicinājums uz sapulci pret politiskām represijām ar saukli /Sauklis/ (skat. /Tīmekļvietne B/ , lietas 32. lapa).

Attiecībā uz minēto dienests ir norādījis, ka kopš 2024. gada septembra politiskajā partijā ir notikušas ne tikai pārmaiņas partijas vadībā, bet arī partijas rīcībpolitikā. Dienesta vērtējumā šo aktivitāšu, tostarp /Datums G/ plānotās protesta akcijas mērķis, ir izplatīt Krievijas propogandas vēstījumus par Latvijā it kā valdošo rusofobiju un valsts vēršanos pret krievvalodīgo sabiedrības daļu to etniskās piederības dēļ. Šādu pasākumu organizēšana ielu vidē var veicināt etniskās spriedzes pieaugumu sabiedrībā, kā arī izprovocēt iespējamas provokācijas pasākuma norises laikā (lietas 31.-32. lapa).

Saskaņā ar Valsts drošības iestāžu likuma 11. panta pirmās daļas 3. punktu dienests ir viena no valsts drošības iestāžu kopumu veidojošajām iestādēm. Minētā likuma 2. pants noteic, ka valsts drošības iestādes ir šajā likumā noteiktās valsts institūcijas, kuras savas kompetences ietvaros veic izlūkošanas, pretizlūkošanas darbības un ir operatīvās darbības subjekti. Dienesta kompetence noteikta Nacionālās drošības likumā, Valsts drošības iestāžu likuma 10. pantā, Operatīvās darbības likumā, kā arī Ministru kabineta 2018. gada 18. decembra noteikumos Nr. 823 "Valsts drošības dienesta nolikums".

Tā kā dienests atzinumu sniedz atbilstoši savai kompetencei kā pretizlūkošanas un iekšējās drošības dienests, kura kompetence aptver valsts drošības, konstitucionālās iekārtas un citu valstij vitāli svarīgu interešu aizsardzību, tostarp valsts politiku valsts drošības jomā īstenošanu, tiesai nav pamata apšaubīt dienesta norādīto. Tiesas vērtējumā jau pats sauklis /Sauklis/ ir provokatīvs, jo prasa no personas aktīvu rīcību – būt modrai un kaut ko darīt, nepasakot ko. Provokatīvi saukļi neapšaubāmi var eskalēt konfliktsituācijas starp dažādiem akcijā iesaistīto sabiedrības grupu pārstāvjiem un ir vērsta uz Latvijas sabiedrības šķelšanu.

[13] Attiecībā uz pieteikto pasākumu /Persona E/ savā sociālā medija "Facebook" lapā aicina pieslēgties viņas kanāliem interneta vietnēs Tik Tok, Instagram un Telegram, lai nepalaistu garām informāciju. Tiek norādīts, ka /Datums G/, sestdien, plkst. 14.00 pie "Laimas" pulksteņa notiks politieslodzīto aizstāvības mītiņš. Latvijā pašlaik tiek vajāti un ieslodzīti žurnālisti, blogeri, aktīvisti un vienkārši cilvēki par citādprātību, varas kritiku, izteikumiem, ziediem u.t.t. Par dažiem no viņiem /Persona E/ pastāstīs videomateriālu sērijā. Pirmajā video runa būs par /Persona D/, kura atrodas cietumā gandrīz jau deviņus mēnešus par to, ka nodevusi naudu bijušajam klases biedram no viņa māsas no Krievijas advokāta apmaksai. /Persona D/ krasi pasliktinājusies veselība cietumā, kas rada lielu satraukumu. Tiek aicināts noskatīties video, lai zinātu, kas var notikt ar jebkuru no mums (lietas 24.-29. lapa).

Pārbaudot Tiesu informatīvo sistēmu, tiesa konstatē, ka /Persona D/ piemērots apcietinājums saistībā ar viņai celto apsūdzību, kas noteikta Krimināllikuma 85. panta pirmajā daļā – par neizpaužamu ziņu nelikumīgu vākšanu nolūkā tās nodot vai to nodošanu ārvalstij vai ārvalsts organizācijai tieši vai ar citas personas starpniecību vai par citu ziņu nelikumīgu vākšanu vai nodošanu ārvalsts izlūkdienestam tā uzdevumā tieši vai ar citas personas starpniecību – par spiegošanu.

Tādejādi ir pamats ņemt vērā dienesta norādīto, ka politiskās partijas publiskie pasākumi un izteikumi ir saistīti ar atbalsta paušanu spiegošanai Krievijas labā, kā arī cita atbalsta sniegšanu Krievijai tās darbībā pret Latviju, atspoguļojot informāciju par apsūdzētām un notiesātām personām Krievijas kontrolētajos informācijas avotos. Nav atbalstāmi publiskie pasākumi, kuru mērķis ir novērst tādu personu aizturēšanu un notiesāšanu, kuras Latvijā īsteno pret Latvijas valsti vērstus noziegumus, vai citādi atbalsta Krievijas ģeopolitiskās intereses, kas apdraud Latvijas nacionālo drošību.

Ņemot vērā konstatētos apstākļus, tiesa atzīst, ka sapulces rīkošanas aizliegumam ir leģitīms mērķis - valsts demokrātiskās iekārtas un sabiedriskās drošības aizsardzība.

Tiesa arī atzīst, ka, ņemot vērā dienesta atzinumu, rīkojot sapulci citā dienā, laikā vai vietā, vai pat izvēloties citu pulcēšanās institūta veidu, pie pastāvošajiem apstākļiem nav iespējams novērst dienesta atzinumā

minētos riskus. Tādējādi laika, vietas, veida vai pat pasākuma ilguma izmaiņas nevar mazināt ne valsts demokrātiskās iekārtas, ne sabiedriskās drošības apdraudējumu, ne tā raksturu. Pastāvot iepriekš minētajiem apstākļiem, pieteicēja neuzklausīšanai konkrētajā gadījumā nav būtiskas nozīmes.

[14] Nav pamatots pieteicēja norādītais, ka dienests atzinumu sniedzis, pamatojoties uz Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieka /Persona C/ /Datums F/ vēstuli (lietas 23. lapa). Pašvaldība pieteicēja pieteikumu par sapulces rīkošanu atzinuma sniegšanai dienestam, Valsts policijai un pašvaldības policijai elektroniski ir nosūtījusi jau /Datums E/, tātad vēl pirms Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieka vēstules nosūtīšanas. Līdz ar to pieļaujams, ka dienests, sniedzot atzinumu par pieteikto sapulci, vienlaikus ir sniedzis atbildi arī uz Rīgas domes priekšsēdētāja vietnieka vēstuli.

[15] Demokrātija balstās uz kompromisu, kas no indivīdiem prasa dažādas piekāpšanās, un viņiem reizēm ir jābūt gataviem ierobežot dažas no savām brīvībām, lai nodrošinātu lielāku visas valsts stabilitāti (sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2006. gada 16. marta sprieduma lietā „Ždanoka pret Latviju", pieteikums Nr. 58278/00, 100. punktu).

Kā jau tika norādīts iepriekš, leģitīmie mērķi, kuru sasniegšanai tiek pieļauta iejaukšanās, tostarp ir demokrātiskā valsts iekārta un sabiedrības drošība. Pasākumi, kas vērsti uz publisku aicinājumu uz naida kurināšanu pret kādas rases, etniskām, reliģiskām vai citām grupām, vai vērsti uz citu agresīvu mērķi, tiek uzskatīti par prettiesiskiem.

Līdz ar to valstij šādā gadījumā nav pozitīvais pienākums nodrošināt šāda pulcēšanās pasākuma norisi (sk. OSCE/ODIHR Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly. Warsaw, OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights , 2007, p. 27 //http://www.osce.org odihr24523).

[16] Atbilstoši administratīvo tiesu judikatūrai, kas veidojusies, ievērojot arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, tiesai ir pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa. Tikai tad, ja tiesa nav analizējusi kādu būtisku vai izšķirošu argumentu, ir konstatējams pārkāpums. Tas, cik daudz spriedums ir jāargumentē, atkarīgs no lietas apstākļiem (Senāta 2006. gada 12. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-280/2006 8. punkts).

Tādējādi tiesa šajā spriedumā neatrunā visus pieteicēja norādītos argumentus, kā vien tos, kuriem ir būtiska nozīme izskatāmajā lietā.

[17] Ņemot vērā iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka pieteiktā sapulce aizliegta pamatoti un lēmums ir tiesisks.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. pantu, 329. panta pirmo daļu, likuma „Par sapulcēm, gājieniem un piketiem" 17. panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt/Persona A/pieteikumu par Rīgas pilsētas izpilddirektora /Datums A/ lēmuma Nr. RD-25-27-ap atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese R. Migla